

museum tijdschrift

Het grootste kunsttijdschrift van Nederland



+ EXTRA
KUNST-
PUZZEL

nr 5 juli-aug 2023 • € 11,95 • verschijnt 8x per jaar



Oostende

Anna Boch

Eerherstel voor
schilder en mecenas



Amsterdam

Rembrandt

Talrijke liefdes in
fenomenale etsen



Zomerspecial

Noord-Duitsland

5 oer-Hanzesteden,
12 onmisbare musea

+ de tentoonstellingsagenda
48 pagina's gratis bijlage



museum
tijdschrift agenda



Pink de Thierry MOEDER ÉN KUNSTENAAR

Haarlem, Frans Hals Museum

Huiselijk geluk als performance

Kunstenaar **Pink de Thierry** speelde in de jaren tachtig met het cliché van het modelgezin en deelde haar burgerlijke bestaan met de wereld. Het Frans Hals Museum toont haar voyeuristisch oeuvre, dat in tijden van Instagram verrassend actueel is. DOOR MYRTHE MEESTER

'At Home III', 1987, Frans Hals Museum, Haarlem



'Standing Stone
(Staatsieportret III)',
1989, Frans Hals
Museum, Haarlem

HEDEN-
DAAGSE-
KUNST-



Wie in de zomer van 1984 door het centrum van Haarlem liep, stuitte op een even alle-daags als vervreemdend tafereel. Midden op de Grote Markt, aan de voet van de imposante Sint-Bavokerk, stond een decor waarop een levensgroot, idyllisch boerderijtje was geschilderd – felrood puntdak, houten luiken, weelderig begroeide gevel. Ervoor, op een gazon van kunstgras, zat een oerdegelijk Hollands gezin – vader in pak, moeder en dochter in smetteloze zomerjurken – drie maanden lang en plein public vakantie te vieren, zorgeloos achteroverleunend op klapstoeltjes, de krant lezend, barbecueënd, likkend aan een



'Et in Arcadia ego sum', Hamburg, 1990 (foto: Atelier Pink)

ijsje. Ondanks hun opzichtige plek in het hart van de stad sloeg het drietal geen acht op de talloze voorbijgangers, die vanachter het tuinhekje ongegeneerd ieder detail van hun familielevens konden observeren. Het klinkt als het televisieprogramma *Big Brother* avant la lettre, maar in werkelijkheid ging het om de honderd dagen durende performance *At Home* van Pink de Thierry (pseudoniem van Helena Scheerder, 1943-2023) met haar gezin. De Haarlemse kunstenaar was in de jaren zestig in Brussel opgeleid als actrice in het experimentele theater en bestudeerde in de jaren zeventig oude rituelen in West-Afrika en Japan. Maar toen ze in 1980 met haar echtgenoot Donald Louw een dochtertje kreeg, Sara, veranderde haar leven rigoureuus en werd ze geconfronteerd met de lastige taak om haar moederschap met haar kunstenaarschap te combineren. Ze koos voor een radicale oplossing: voortaan zou ze haar eigen gezinsleven – onder de noemer *Man Vrouw Kind* (MVK) – als kunstwerk aan de wereld presenteren. Dat deed ze tussen 1980 en 1995 met een serie voyeuristische gezinsperformances (*L'art du bonheur*), die nu centraal staan in de overzichtstentoonstelling 'Pink de Thierry

– *Leven in kunst*' in het Frans Hals Museum. Heel toepasselijk vindt de expositie plaats op de locatie Hal, aan diezelfde Grote Markt waar *Man Vrouw Kind* vier decennia geleden bivakkeerden en, met een knip-oog, de grens tussen privé en publiek ondermijnden.

TANDENPOETSEN

Performancekunst is per definitie tijdelijk, maar Pink de Thierry zorgde ervoor dat er vele foto's (vaak plechtige staatsieportretten), video's en decorstukken van haar artistieke optredens achterbleven, die verzameld zijn door onder meer Stedelijk Museum Amsterdam, het Frans Hals Museum en de Rijkscollectie. Toch is de onlangs overleden kunstenaar gaandeweg in de vergetelheid geraakt. Wellicht omdat de alledaagse, huiselijke thematiek van haar werk te banaal werd geacht om als kunst met een grote k te gelden. Of omdat de overduidelijke eighties-sfeer van haar foto's en video's op latere kijkers een ouderwetse indruk maakte. Maar kijk je net iets langer naar Pinks werk, voorbij de tijdgebonden oppervlakte, dan ontwaar je allerlei vragen die juist bijzonder actueel zijn in dit tijdperk van Instagram, influencers en lifestylevloggers. Wat is echt en wat is schone schijn? Hoe authentiek zijn we als we allemaal dezelfde plaatjes van geluk nastreven?

Een blikvanger in de expositie is *Video-Schetsboek* (1983), een beeldend verslag van een twaalf dagen durende performance, waarbij *Man Vrouw Kind* elke dag een ander rijtjeshuis betrokken aan de Rijksstraatweg in Haarlem-Noord. De eigenlijke bewoners waren voor de gelegenheid afwezig, zodat het lijkt alsof Pinks gezin in het betreffende interieur thuis hoort. De resulterende twaalf video's tonen MVK tijdens hun dagelijkse bezigheden, van theedrinken tot tandenpoetsen, plechtig uitgevoerd, zodat het rituele karakter ervan begint op te vallen. Is het dagelijks leven zelf niet één groot ritueel, een performance, een act, vraag je je tijdens het kijken af. Volgt niet ieder gezin achter zijn eigen voordeur hetzelfde, universele script?

De twaalf bijbehorende, vierkante gezinsfoto's, in drie rijtjes naast elkaar bevestigd aan de wand, doen subtiel aan een Instagram-pagina denken. Afzonderlijk toont elke foto een idylle: een met zorg ingericht



'Standing Stone (Slapen in het Frans Hals Museum)', 1989, Frans Hals Museum, Haarlem



'Ter zake. Business as Usual', 1988, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

interieur met typische jarentachtigtinten (mosterdgeel, oranje, donkerbruin), knusse kledjes en bebloemde gordijnen, waar een vrolijk driejarig meisje met haar pop speelt, liefdevol gadeslagen door haar moeder in een flamboyante turquoise

Pink zich niet langer op het veilige, perfecte huisgezin, maar begon ze te fantaseren over de ideale buitenwereld die ze voor haar kind verlangde, 'Arcadia'. Ze gaf daaraan voor het eerst vorm tijdens de performance *Et in Arcadia ego sum* (1990-

voortborduren op het Arcadia-motief, de zoektocht naar het ware, maar onbereikbare geluk. Zo ontwierp ze een imaginaire boot om het paradijselijke land te kunnen bereiken en schreef ze een serie 'Brieven uit Arcadia', waarin clusters van golvende zinnen samen abstracte afbeeldingen vormen. Maar omdat de brieven zijn geschreven in een geheime, door Pink zelf ontwikkelde taal, zijn ze voor ons achtergebleven stervelingen niet te ontcijferen. Hoe kan een gewoon mens, gevangen in een wereld van opgelegde normen en naïeve idealen, immers begrijpen wat het ware geluk inhoudt?

Myrthe Meester is filosoof en cultuurjournalist

'Pink de Thierry – Leven in kunst', 7 juli t/m 29 oktober, Frans Hals Museum, locatie Hal, Grote Markt 16, Haarlem; di t/m zo 11-17; MK, R, VL geldig; franshalsmuseum.nl

In september verschijnt het boek 'Pink Works 1980-1995', samengesteld door Pink de Thierry's echtgenoot Donald Louw. Zie: stichtingbao.nl

Onder de noemer Man Vrouw Kind betrok ze elke dag een ander rijtjeshuis.

jurk. Vader leest ondertussen op de achtergrond een boek of rookt een pijp. Maar in hun serialiteit krijgt de idylle iets beklemmends. Zijn alle keurige gezinnen – inclusief hun interieurs – slechts variaties op hetzelfde format, plichtmatige pogingen tot prefabgeluk? En is deze glimlachende, zorgzame huisvrouw werkelijk zo tevreden als ze aan de gepolijste oppervlakte lijkt? Het werk van Pink geeft geen eenduidig antwoord; of haar modelgezin je aanspreekt of juist afstoot, laat grinniken of huiveren, verschilt van persoon tot persoon. Toen haar dochter een tiener werd, richtte

91) in diverse Duitse musea, waarvoor ze een levensgroot plastic landschap van Lego had laten maken. Elke dag om twaalf uur betraden Man Vrouw Kind via een plastic poort deze naïeve, kinderlijke droomwereld en aten ze een appel – een verwijzing naar de Bijbelse verdrijving uit het paradijs? Een deel van de installatie, inclusief drie meter hoge Lego-bomen, is momenteel in het Frans Hals Museum te bezichtigen.

Na 1995 stopte Pink definitief met haar publieke performances en trok ze zich terug in de beslotenheid van haar atelier. Daar bleef ze nog anderhalf decennium